

Vastaus valtuustoaloitteeseen; Turvataan ksylitolipastillien saanti alle kouluikäisille lapsille, H. Moisio

Aluehallitus 17.03.2025 § 63

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 040 184 1597, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Valtuuston jäsen Harri Moisio on 30.9.2024 tehnyt aloitteen ksylitolipastillien saannin turvaamisesta alle kouluikäisille lapsille. Aloitteen mukaan hammashuolto on aiemmin toimittanut ksylitolipastilleja varhaiskasvatuksessa oleville lapsille ja käynyt päiväkodeissa opastamassa lapsia hampaiden harjaamisessa. Tämä toiminta on nyt päättynyt. Joissain kunnissa esimerkiksi vanhempaintoimikunnat toimittavat lapsille ksylitolipastilleja, mutta tämä ei aloitteen mukaan varmista sitä, että kaikilla lapsilla on yhdenvertainen mahdollisuus saada pastilleja. Suun terveyden ongelmien ennaltaehkäisy tuo lopulta säästöjä, kun hoidon tarve vähenee. Ksylitolin säännöllisellä käytöllä on osoitettu olevan kariesta ehkäisevä vaikutus. Aloitteessa toivotaan, että hyvinvointialue ja kunnat sopivat yhdessä työnjaosta, jotta turvataan lasten ksylitolipastillien saanti. Aloitevastaus on valmisteltu yhteistyössä johtavan hammaslääkärin Hanna Kangasmaan ja alueylihammaslääkäri Annika Nummela-Männyn kanssa.

Ennen kuin hyvinvointialue aloitti toimintansa, Vaasan kaupungilla oli järjestelmä, jossa suun terveydenhuolto maksoi ja koordinoi ksylitolipastilleja varhaiskasvatuksessa oleville lapsille. Näiden kulujen perusteella ksylitolipastillit kaikille hyvinvointialueen alle kouluikäisille lapsille maksaisivat noin 70 000–90 000 euroa vuodessa. Kustannusten lisäksi tämä järjestelmä oli myös työläs suun terveydenhuollolle, koska suun terveydenhuolto ei muuten ole osallisena varhaiskasvatuksessa. Ksylitolipastillit eivät ole olleet suun terveydenhuollon vastuulla missään muussa hyvinvointialueen kunnassa. Hyvinvointialueen ja kuntien täytyy sopia yhdessä terveyden edistämistyötä koskevasta työnjaosta. Vastuu terveyden edistämistyöstä on sekä kunnilla että hyvinvointialueella, joten hyvinvointialueen ei myöskään automaattisesti kuulu ottaa vastuuta sellaisesta terveyden edistämistoiminnasta, jota yksittäinen kunta ei järjestä.

Saatujen tietojen mukaan aloitteen jättämisen jälkeen Vaasan kaupunki on löytänyt ratkaisun, jolla varhaiskasvatuksessa olevilla lapsilla on jatkossa mahdollisuus saada ilmaisia ksylitolipastilleja. On luonnollista, että kunta hoitaa tällaisen ennaltaehkäisevän toiminnan. Suun terveydenhuolto on tärkeä osa terveyden edistämistyötä lähinnä tiedottajan ja kouluttajan roolissa. Tätä tehtävää ei ole ajankohtaista hoitaa hyvinvointialueen toimesta, mutta tavoitteena on, että voitaisiin esimerkiksi jatkaa lasten opastamista hampaiden harjauksessa.

Sektorijohtaja lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

ehdottaa, että aluehallitus päättää antaa vastauksen valtuustoaloitteeseen selontekona aluevaltuustolle. Aluehallitus ehdottaa aluevaltuustolle, että aloite on täten loppuun käsitelty.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Jakelu

Aluevaltuusto 28.04.2025 § 23

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 040 184 1597, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Hallitus

ehdottaa, että valtuusto hyväksyy edellä olevan selvityksen, joka on annettu vastaukseksi aloitteeseen, ja julistaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Asia palautettiin jatkovalmisteluun.

Valtuutettu Harri Moisio ehdotti asian palauttamista siten, että asian jatkovalmistelussa käydään vuoropuhelua alueen kuntien kanssa ja selvitetään lähemmin kuntien ja hyvinvointialueen välisten vastuiden rajapinta liittyen ksylitolipastillien jakamisen kaltaiseen ennaltaehkäisevään työhön. Ehdotusta kannattivat valtuutetut Sari Ala-Heikkilä ja Micael Westerholm, minkä jälkeen valtuusto palautti asian yksimielisesti jatkovalmisteluun.

Jakelu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä yhdyspintojen jaosto 04.11.2025 § 50 ÖVPH/819/00.02.00/2025

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Valtuusto käsitteli 28.4.2025 pitämässään kokouksessa (23 §) vastauksen Harri Moisio aloitteeseen ksylitolipastillien jakamisesta alle kouluikäisille lapsille. Asia palautettiin jatkovalmisteluun siten, että jatkovalmistelussa käytäisiin vuoropuhelua alueen kuntien kanssa ja selvitetäisiin lähemmin kuntien ja hyvinvointialueen välisten vastuiden rajapinta ksylitolipastillien jakamisen kaltaisessa ennaltaehkäisevässä työssä.

Osana jatkovalmistelutyötä on hyvinvointialueen kaikkien kuntien varhaiskasvatukselle lähetetty kysely siitä, jakavatko ne ksylitolitabletteja varhaiskasvatuksessa ja kuka ne siinä tapauksessa kustantaa. Vastauksista ilmenee, että ksylitolitabletteja jaetaan Vöyrin, Vaasan, Laihian, Maalahden ja Mustasaaren varhaiskasvatuksessa. Laihialla kustannuksista vastaavat huoltajat, Maalahdessa ja Mustasaassa kustannukset jaetaan kunnan ja vanhempainyhdistyksen tai vastaavan kesken ja muissa kunnissa kustannuksista vastaa kunta.

Kuntien kanssa käydään jatkuvasti keskustelua työnjaosta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä, ja se selkiytyy vähitellen. Kuntien kanssa ollaan yksimielisiä siitä, että ksylitolitablettien jakaminen ei kuulu hyvinvointialueen vastuulle.

Sektorijohtaja lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

ehdottaa, että aluehallitus päättää antaa vastauksen valtuustoaloitteeseen selontekona aluevaltuustolle. Hallitus esittää valtuustolle, että aloite on täten loppuun käsitelty.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Jakelu